

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej. Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 2 goldinarja.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XVIII.

V Celovcu, 10. januarja 1899.

Štev. 1.

Naročnikom in bralcem!

V novo leto smo vstopili. Delo našemu listu pa ostane staro: buditi, poučevati in prijetno zabavati Slovence, kakor smo razložili že v zadnjih številkah. Danes naznanimo cenjenim naročnikom in bralcem, da smo z novim letom iz raznih uzrokov opustili prilogo „Domači Prijatelj“. Nadomestili jo pa bomo z drugimi navadnimi prilogami listu, tako da dobé naročniki in bralci tekom leta isto berilo, kakor doslej. Zlasti bode naša skrb, da bo podlistek redno izhajal in da bode prinašal kolikor mogoče veliko mikavnega, poučnega in zabavnega berila.

Naša skrb pa mora biti, da naš „Mir“ polagoma razširimo v tednik, in to se bode zgodilo, kakor hitro odpravijo časnikarski kolek. Na to moramo delati in naša skrb mora biti, da si v teku časa pridobimo še več naročnikov, ker skrbeti moramo v prvi vrsti za to, da se naš list po Koroškem kolikor mogoče razširi in čita v vsaki hiši. — Do vseh rodoljubov se torej zopet in zopet obračamo z nujno prošnjo, naj z obilnim naročevanjem, rednim plačevanjem in marljivim dopisovanjem podpirajo naš list. Le s skupnim delom moremo doseči trajnih uspehov!

Naše šole.

Premnogokrat se je že poudarjalo na naših shodih, tudi naš „Mir“ je že dostikrat z dokazi, katerim nihče ne more oporekati, dokazoval, da šole, kakoršne so vladajoči mogočnejši usilili koroškimi Slovencem, niso prave. Narod pa se ne more izobraževati, če nima pravih šol, ali če so njegove učilnice take, da nikakor ne morejo obraditi zaželjenega sadu. Da so ljudske učilnice v resnici to, kar bi imele biti, zato je prva, silna potreba, da se v njih mladina poučuje v narodovem jeziku, da v njih poučujejo taki možje, kateri morajo biti preskrbljeni z vsem, česar potrebujejo za pouk, in to je, da razumejo jezik mladine, da mo-

raje biti iz istega rodu, kakor je mladina, ali pa si vsaj prisvojiti njen jezik. Povsod po celem svetu se poučuje v ljudskih šolah v jeziku, katerega mladina razume. Pri Turkih, Madžarih, Kinezih in upamo tudi pri Culukafrih bode tako, da se mladina poučuje v maternem jeziku. Le na Koroškem je drugače, le tukaj se mora poučevati v jeziku, katerega otroci ne razumejo! „Pa saj imajo koroški Slovenci utrakvistične, to je dvojezične šole, v katerih se otroci dovolj slovenski naučijo in morejo se lahko koj že v drugem letu v nemškem jeziku poučevati,“ govorijo nasprotniki — Nemci in odpadniki. Te šole, kakor so sedaj na slovenskem Koroškem, so vendar dobre, pravijo učitelji-nasprotniki in drugi.

Da to nikakor ni res, nam kaže žalostni sad, katerega obrodé naše šole, nam kaže žalosten izgled, koliko se otroci v naših „slavnih“ in „dobrih“ šolah naučijo n. pr. pisati. Za danes naj navedemo dva „sijajna“ izgleda. Neke katehet je narekoval slovenskim otrokom v drugem razredu neke take „utrakvistične“ šole iz novega „Malega Katekizma“ na strani 63., št. 18. „Molitev pred poukom“, katero je neki slovenske matere sin in med Slovenci vzgojeni deček tako-le zapisal:

„Molitev pred poukom.
Prbide sveti duh, napolni srca zvojevnic, in užgi unih ogenje svojeljubnosti. bog kizi zrea vernikov pora zvetlen zvetigabucha učil deinam, da v iziem duhu Pravo zpoznamo in za zele vzečimo njegove tolažbe. Po triztuzu, Gozpodu nažem. Amen.“

Isti katehet narekoval je slovenskim otrokom v 3. razredu iz „Velikega Katekizma“ stran 217., št. 19. „Češčena bodi kraljica“ in to molitev je neki učeneec-Slovenec tako-le zapisal:

„Češčena bodi kraljica.
Seščena bodi kraljica, Mati Milosti, ščiblenge, Gladkosti in upanja najšo, mudi Seščeni! Ktebi upijeno sapuščanti Gvino Otroci; Ktebi sščujemo, ščalotni in obfani u tej jolsni dolini. Daj uberni toria, našša ponjša, svoje miloščne De i naj, in pafajšči nam, po tem reivnem Schilmeniu Jejuja blaščan jad joiga telesa, o miloščiva o domroščiva o Gladka dewica Maria. Proši ja naš šveta voščja porodnica, dewica Maria. Proši ja naš šveta voščja porodnica, ita poššana ma redni obliub Kristušavitch.“

Za danes naj zadostujeta ta dva izgleda, na razpolago pa nam je še dosti drugih. Kajpak vedno lahko postrežemo z izvirnikom!

Kako žalosten sad naših šol je vendar to! Ali ne mora pokati rodoljuba pri pogledu na te spake srce, zlasti ko pomisli, kako se trati zlati čas, lepa

mladost in dragi denar prav brez koristi, brez dobička. Drugače nadarjena mladina se v takih razmerah ne more naučiti kaj dobrega, a žalostne nasledke temu čutimo na vseh koncih in krajih!

Ali in kedaj bode temu bolje?

Novoletne misli slovenskega rodoljuba.

(Resna beseda našim kmetom.)

Navada je, da si v novem letu sosedi in znanci vse dobro želijo. Vsaki verni človek začne novo leto z nekim upanjem, da se mu vendar-le zboljššajo ali zmanjššajo stvari in razmere, katere so ga v minulem letu nadlegovale in trle. Med tem pa si vsaki želi in upa, da se pomnožijo, in mogoče še zboljššajo one stvari, koje so mu služile v njegov prid in veselje. To privoščiči vsaki človekoljubni človek tudi svojim sosedom. Te želje ima vsaki, ki ima — vero v Boga! Kdor prave vere nima, tega vodi strast, in strast je njegov bog! Strast pa oslepi človeka in zaduši v njem vse blage čute.

Slovenci smo, hvala Bogu, še veren národ, in to nam je največ pomagalo, da še živimo kot národ! Tudi mi si gotovo kot bratje med seboj želimo „srečno novo leto“ in upamo, da se zmanjššajo one razmere, ki nas do danes tarejo in nadlegujejo, in da se na drugi strani zboljššajo in pomnožijo one zadeve, ki so nam v prid in veselje. Ali ne? Gotovo!

V prvi vrsti pa misli gotovo vsaki na zboljššanje svojih gospodarskih razmer in to po vsej pravici; kajti te so podlaga vsemu drugemu napredku. To si gotovo vsaki Slovenec „želi“ in to vsaki Slovenec „upa“. A želje in upanje še niso dejanja in ravno teh nam manjka. Leto bo napredovalo — mi pa ne! In to zatogadelj, ker „pošteje“ in „obrajta“ Slovenec samo delo svojih pridnih rok, a noče se poprijeti dela „z uma svitlim mečem“. To edino delo pa združeno s prvim ga zamore rešiti gospodarskega propada.

V tej zadevi čuješ izgovore: „Saj nič ne izda“ — „saj nič ne pomaga“ — „to naj nam vlada priskrbi“ — „tudi prej ni bilo tega“ — „čemu brati časnike“ in več takih jalovih izgovorov. Vsi

PODLISTEK.

„Naš cesar.“

(Nekoliko številčk o knjigi družbe sv. Mohorja.)

Družba sv. Mohorja v Celovcu je razposlala svojim udom knjige za leto 1898. Po šest jih dobi vsaki ud, ki na leto donša le en goldinarček. Posebno mi ugaja knjiga gosp. profesorja Jožefa Apiha: „Naš cesar“, ne le zato, ker je očitno znamenje, da smo Slovenci s celo dušo udani svojemu presvitemu cesarju, marveč tudi zato, ker je papir, črke, slike, posebno pa vsebina taka, da smo lahko ponosni na slovensko delo, in da se gledé na tiskarniško delo kakor število udov lahko merimo z vsakim drugim národom, naj bo Nemeec ali Lah, Francoz ali Anglež, Rus ali Španjec.

Vsebinsko naj kdo drugi ocenjuje. Meni pa je na misel prišlo nekaj posebnega. Kaj mislite gospod urednik? — Vsaka reč je malo ali zelo težka, torej ima ta knjiga tudi svojo težo. Zakaj bi ta knjiga ne bila težka, si mislim, in jo steham na tehtnici. Ena sama takih knjig tehtá 510 gramov. To pač ni veliko, namreč dobre pol kile. Ali ker letos vsaki ud družbe sv. Mohorja prejme med šesterimi knjigami eno tako, in je udov za 1898. leto bilo 77.131, tehtá vseh 77.131 iztisov „Naš cesar“ (77.131 po pol kile, to je) 38.565 kil ali pa dobrih 385 meterskih stotov (centov). Vzemimo na par konjev 10 novih centov, kar je toliko kot 19 starih stotov. Teža vseh knjig znaša 385 stotov, torej je treba 385 : 10 = 38.5 parov

konj. Tedaj je treba 76 konj, 38 vozov, 38 hlapcev, vkup 152: hlapcev, konjev in vozov, da se morejo vse te knjige prevažati. Na en železniški voz (vagon) naložijo 10.000 kil, ali pa 100 stotov. Torej bi bilo treba 3 do 4 vagone, da se te knjige prevožijo.

Letos šteje družba 77.131 živih udov, ki so vsi navedeni po imenu in stanu v „Koledarju“ za leto 1899. (stran 17. do 134., torej obsega imenik 117 drobno tiskanih strani), da vsak ud lahko poišče svoje ime, naj biva v Evropi ali pa v Ameriki, v Aziji ali Afriki. Če bi vsi letošnji udje družbe sv. Mohorja stali v eni vrsti, bi bila ta dolga 77.131 metrov, če računimo le en meter prostora za osebo, ker debeli udje bi po več potrebovali. Ta proga je dolga 77 kilometrov, to je tako daleč, kot po južni železnici od Celovca do Špitale nad Beljakom, ali pa od Celovca čez Spod. Dravbreg do Vuzenice na Štajerskem; ali pa od Maribora do Gradca; od Trbiža v Kranj; iz Ljubljane do Dovjega na Gorenjskem; od Gorice preko Nabrežine do Zgornjih Lezeč; od Trsta do Postojne; ali pa od Celovca čez Beljak do Žabnic, od koder romarji hodijo na sv. Višarje.

Če bi Vi, gospod urednik, hoteli to progo od konca do kraja obhoditi in če računite le 12 minut za kilometer, kar pa je malo, ker bi tam pa tam našli dobrega znanca ali ljubega prijatelja, ter se ne spodobi, da bi kar mimo šli in ga kar nič ne pogledali ter z njim ničesar ne govorili, bi potrebovali 12 × 77 = 924 minut, to je 15½ ur. Kakor izpredite, gospod urednik, 15 ur na dan hoditi je pač preveč; torej bi že potrebovali cela dva dneva in morali na dan hoditi po 8 ur. Pa pomislite, to

vse brez odpočitka, brez jedi, brez pijače; ne minute mi ne smete zamuditi. Naj mi pa kdo pové, katera družba na celem svetu šteje toliko letnih udov kot naša družba sv. Mohorja! Pač smemo Slovenci biti ponosni na njo. Slišal sem že, da nas drugi za ta vspeh zavidajo. Pa naj!

Knjiga „Naš cesar“ je debela 9 milimetrov. Če bi kdo skladal knjigo na knjigo in gledal, da se mu sklad ne podere, bi bila 77.131 krat 9 = 694.179 milimetrov visoka, to je 694 metrov. Vzemimo 700 metrov, da bode račun lažji. Ker je Celovec 440 metrov nad morjem, bil bi ta papirnati stolp visok 700 in 440 = 1140 metrov nad morjem. — Gora sv. Urha na zahodu od Gospe Svete meri 1000 metrov nad morjem; torej bi naš stolp bil še višji. Zvonik mestne glavne cerkve v Celovcu je 92 metrov visok do temena; torej bi papirnati stolp bil 700 : 92 = 7.6 krat višji, kot oni, t. j. tako visok, kakor dobrih sedem in pol takih zvonikov drugi na drugem! Šmarna gora pri Ljubljani meri 663 metrov, Krim pri Ljubljani 1106, Št. Jošt pri Kranju 822, Sv. Planina pod Zagorjem 996, Mali Modrasovec nad Vipavo 1321 metrov, torej bi papirnati stolp bil višji od vseh omenjenih hribov. Le Modrasovec je za 181 metrov višji, Šmarna gora pa je skoraj za polovico in Št. Jošt pa za tretjino manji.

Knjiga „Naš cesar“ šteje z zavitkom vred 212 strani, ali pa 106 listov. List je 29 cm dolg in 20 cm širok, torej znaša plan po eni strani vseh listov 0.29 × 0.2 × 106 × 77.131, to je 474.201 m². Oral pa meri 5755 m², torej znaša 474.201 m² = 82.4 oralov. Če se vzame 106 listov, in se vsi razgrnejo eden tik drugega, obsegajo 82.4 oralov.

Slovenci! Vpišite se v Mohorjevo družbo!

taki in enaki izgovori so dokaz, da mnogo kmetov današnjega časa ne razume in da si niso svesti svojega imenitnega poklica. Drugi pa omagujejo pod pravo skrbjo za kmeti stan, žrtvujejo denar in čas v blagor svojih kmetijskih bratov, — a vse to seveda le zelo malo ali nič ne pomaga, ker so le nekaterniki, ki povzdigujejo glas v prid in rešitev kmetijskega stanu. Kmetje! Kje je vaša edinost? Kdaj bote pokazali na merodajnem mestu, koliko vas je? Kakšen strah pa bi imelo na primer tisoč oboroženih vojakov pred desetimi, kateri bi jim mogli samo kazati pest? Tak boj bi gotovo nič ne izdal in nič ne pomagal. In tako se pusti bojevati velika množina kmetov nekaternikom.

Zopet druga vrsta kmetov — in to so politično že nekaj probujeni, deloma tudi premožni kmeti — pravi, da je zakrivila ves žalostni gospodarski položaj kmetijskega stanu — vlada. Mnogo je na tem resnice, a da bo vlada priskrbela kmetom boljnih razmer, to tako dolgo ne bo, dokler kmet ne bo imel vlade v svojih rokah, dokler kmet ne bo imel večine pri vladi. Vlada skrbi navadno za tistega, kateri vlada. Kmet pa ima danes vse drugo prej, kakor vlado v svojih rokah in se tudi jako malo briga, jo dobiti v svoje roke. Poglejte volitve! Pred volitvami napravljajo se shodi, kmeti volilci jih obiskujejo, govorom pritrjujejo in pri volitvah slavno — propadejo — zato, ker jih večina ne gre k volitvi. Izjeme so seveda; a ko bi ne bilo teh, bil bi kmeti stan čisto brez kmetijskih poslancev. Izjeme se računajo po številu poslancev in kjer ne zmaga na Slovenskem Slovenec, je kriva mlačnost in neodločnost kmeta-Slovenca, kateri pomore s svojim glasom našim nasprotnikom do zmage. So tudi slučajji, v katerih zmaga strast in pritisk od nasprotne strani, a taka zmaga nasprotnikov je prednik njih popolnega poraza ali propada.

Mnogokrat se sliši: „Čemu te volitve? Prej ni bilo tega in kmet je boljše izhajal kot danes.“ — Gotovo! Ni bilo volitev — a dediči tudi niso imeli enake dote, prejemščina bila je ceneje, poslov dosti in s temi se je moglo izhajati; žitne cene bile so boljši in tudi upam se trditi, da je živina imela prej bolj stalno ceno kot danes, ko kmet ne dela več za ljudstvo, ampak za — trg, kjer se mu cene njegovih pridelkov napovedujejo od špekulantov. Glejte kmetje, to je bilo prej — a danes je samo zadnje! Ta sprememba prišla je po postavah od vas izvoljenih poslancev! Ali ne seže vse to kmetu v gospodarstvo? Se li potem ne spleča iti k volitvam in voliti za kmeta?

Če pa kmet hoče priti vsemu na sled, kar se za njega ali zoper njega godi, mora brati! In brati mora v prvi vrsti dobre krščanske časnike, iz katerih sem tudi jaz izvedel med drugim to, da bodo nastavljeni v celovški občini samo služabniki — Nemci. Je to pravično? Ni to gola strast? Li oporeka temu kak liberalen ali nemškónaroden list? Ali obsoja to početje „Kmeti List“, ki zmirom povdarja, da hoče Slovence bita odkrit prijatelj? S tem mislijo naši ljubeznivi (?) nasprotniki dati nam Slovence smrtno gospodarsko zaušnico. A mi? Ali jih bomo še nadalje podpirali s svojim denarjem? Blizu naše hiše je še jedna! — — — Nadalje: Velikovec je — „nemško“ mesto. Pustimo ga biti — a okolica je

Če se pa v poštev jemljete obe strani, dvakrat 82·4, to je 164·8, tedaj 165 oralov. Če bi mesto črk rastla trava in si mislimo senožit, ki je toliko velika, kakor plan vseh 77.131 knjig „Naš cesar“, ki je natisnjen s črkami, bi senožit merila 165 oralov, t. j. 990 mernikov posejanja.

Znanstvena kmetijska knjiga pravi, da je za oral senožeti treba 2·3 kôsecv. Če pa so počasni (mnogokrat se to naleti), pa še več. Ne mislite, g. urednik, da hočem zabavljati; ali je pač tako, da se hlapci in kôsci ne pretegujejo. Računimo torej po 3 senoseke za en oral, ne pa kakor trdi knjiga. Treba bo torej za 165 oralov 165krat tri, to je 495 kôsecv, tedaj skoraj pol tisoča. Koliko vasi bi morali obleteti, da bi jih zadosti dobili! — Kôsecv bi bilo treba 495 za en dan, ali pa bi 1 kôsecv moral 495 dni kositi, da vso travo podere. Leto ima 52 tednov, in ker se le o delavnikih smejo opravljati hlapčevska dela, torej 6 dni na teden, je na leto 52krat 6, to je 312 delavnikov. Leto pa šteje 16 praznikov, ko se ne sme seči, potem so tudi pondeljki in dnevi po praznikih, ko hlapci in kôsci v enomer hodijo vodo pit (ne vem, da so tako žejni!), odpade zopet 16 dni, torej ostane delavnih dni na leto le 280. Torej bi 1 kôsecv kosil 495 : 280 = 1·76 let. Ker pa je kôsecv na leto tudi kaj bolan, in dežuje tudi večkrat, vzemimo počez 2 leti. Ker pa po zimi ne more rasti trava, kôsecv ne kositi, vzemimo, da seče od maja do novembra, to je 6 mesecev. Potreboval bo tedaj 4 leta, da suče koso. Samoumevno je, da se kosec med tem za 4 leta postara. — Kaj mislite, g. urednik, koliko kôsv bi kôsecv ta čas izpridil, kolikokrat moral kôso klepati in kolikokrat

naša! Spremenimo naše glave v češke! Tam je nam jako pristopno polje tudi za gospodarski napredek in videlo se bo, kje je močnejša „komuna“. Kmetje! Res je sicer, da imate slabe čase, a tako slabi niste ne vi, ne oni, da bi si sami ne mogli pomagati. In ko si pomagate sami, tedaj vam bo tudi Bog pomagal. Na delo! —gr—

Državni zbor.

(Izvirno poročilo iz Dunaja.)

(Dalje)

Uravnava plač e. kr. služabnikov.

Pričetkom 30. seje dne 15. dec. je prišlo do groznih izgrediv, katere je zopet povzročil prusjak Wolf. Pravosodni minister dr. Ruber je namreč odgovarjal na razne interpelacije (vprašanja) in v mirnih besedah na pritožbo nemških narodovcev pojasnoval, zakaj je bil Slovenec dr. Hrašovec premeščen kot sodnijski pristav v Maribor, in zakaj je najvišje sodišče razsodilo, da smejo slovenske stranke pri prizivnih obravnavah tudi pred graškim nadsodiščem zagovarjati se v svojem materinem jeziku. Med tem odgovorom prišepa posl. Wolf v dvorano in razdeljuje med levičarje številko svojega lista: „Ostdeutsche Rundschau“, katero je državni pravdnik zaplenil. Ves raz sebe se ustavi pred pravosodnega ministra ter kriči na vso sapo: Bobies, državni pravdnik, vaš namestnik je največji potep, največji falot! Levičarji so Wolfov list raznašali po zbornici, ga metali pred ministra in upili: „Sram vas bodi, da se kaj takega konfiscira.“ Nemir trpel je dolgo časa in se je ponavljal, ko je ministerski predsednik grof Thun zahteval, naj se odgovori na razne interpelacije natisnejo v stenografičnem zapisniku, ne da bi jih prej prečitali v zbornici. Tej zahtevi se ni ugodilo.

Še le okolu 3. ure popoldne je prišla zbornica do dnevnega reda ter nadaljevala razgovor o služabniških plačah.

Prvi govornik, tirolski konservativec dr. Kapferer je razpravljaj vprašanje, odkod naj bi se dobili dohodki za povišanje služabniških plač; priporočal je svoj predlog, naj država dohodninski in rentni davek zlasti bogatašem v višjih razredih primeroma zviša. Dalje so govorili dr. Schücker, dr. Duleba, socialni demokrat Ressel in kršč. socialist dr. Scheicher, ki želi, naj bi se stroški za povišanje teh plač pokrili od drugod, ne pa s tem, da vlada z večjo naklado obdačuje sladkor (cuker). Posl. Axman predlagal je konec splošne razprave. Glavna govornika dr. Lemisch in Mladoček dr. Kurz sta ponavljala le to, kar so pojasnjevali predgovorniki: glavni poročevalec poljski poslanec dr. Pietak pa je pobijal ugovore in pomisleke, ki so jih posamezni govorniki med razpravo prijaviili proti nasvetovanim predlogom in je zbornici priporočal, naj vsprejme v podrobno razpravo postavbo, katero je dotični odsek državnim slugom v prid zboljšal. Zbornica je temu predlogu brez ugovora pritrnila.

Skozi okno

Je v tej seji spregovoril nekaj besed koroški posl. Tschernigg na videz kmetom v prid, v resnici pa je le porogljivo napadal predsednika dr. Fuchsa.

bi vzel v roko oslo! — Vzemimo, da oral senožeti dá 13 meterskih stotov sena, in en konj dobiva na dan 10 kil, na leto 36½ stota sena. Potemtakem bi na 165 oralih pridelali 165krat 13, to je 2145 stotov sena, in s tem senom tistega konja, 10 kil na dan, lahko preživili edenindvajsettisoč štiristo in petdeset (21.650) dnij, to je 58¾ leta, to se pravi, če bi tisti konj prej ne poginil.

Koliko pól papirja pa je bilo treba, da se je moglo tiskati 77.131 knjig „Naš cesar“? Ena knjiga šteje 13 pol, tedaj 77.131krat 13, to znaša en milijon dvatisoč sedemsto in tri (1.002.703) pole. — Koliko pa je milijon? — vprašam. No, koliko je en milijon! En milijon je en milijon, bote rekli g. urednik. Le počasi! Recimo, Vi štejete tolarje, stare seveda, in sicer ravno en milijon jih imate. Koliko časa bo treba za to preljubo zabavo? Vzemo, da v 1 minuti, ki šteje 60 sekund, naštejete 100 tolarjev, tedaj potrebujete za 1 milijon 1.000.000 : 100 = 10.000 minut, to je 10.000 : 60 = 166 ur. Po noči vendar ne bodete šteli, torej vzemimo le 12 ur na dan. 166 ur pa znaša 2 uri manj kot 14 dnij. To bi šteli! Le pomislite, 14 dnij tolarje šteti, dan za dnevom od šestih zjutraj do šestih zvečer in ne ene minute mi ne smete zamuditi! Toliko je en milijon!

Gospod urednik, jaz bi Vam rad vse prav jasno razložil, da si lahko razložite, predočite in primerjate, koliko papirja je v vseh 77.131 knjigah „Naš cesar“. Vzemo zato še eno primerico. Mislite si, da je kdo položil vse liste one knjige po sredi ceste in sicer po dolgem, list tik lista. List pa meri dolgosti 29 cm, listov ima knjiga 106, in knjig je 77.131, torej je cesta dolga 29 × 106 × 77.131 cm; to iz-

Minulo poletje so marsikatero občino po toči ali po drugih vremenskih nezgodah precejšnje škodo trpele, potrebujejo torej nujne pomoči, za katero so poslanci po posebnih predlogih vlado prosili. Posl. Tschernigg predsedniku očita, da stradajočim kmetom v škodo zanemarja svoje dolžnosti, ker namenoma odlašajo tako nujne in potrebne predloge spraviti v posvetovanje. Vpraša torej predsednika, ali ne bi bil volje, za rešitev teh predlogov napovedati še pred prazniki posebno sejo ali kedaj jih sploh misli djati na dnevni red? — Dr. Fuchs takoj z vso odločnostjo zavrača Tscherniggovo očitavanje, rekoč: Predgovornik naj bo prepričan, da mi vsi, posebno jaz, gojimo ravno tako ljubezen do kmetijskega stanu, kakor predgovornik, ne za trohico manj spoštujemo in ljubimo kmete, kakor poslanec Tschernigg. Uvidim potrebo, da pridejo oni nujni predlogi prav kmalu v razgovor. Velik del teh nasvetov je že v rokah finančnega odseka. Dokler pa ta odsek zbornici ne poroča o njih, tudi meni ni mogoče, spraviti še tako nujne predloge v rešitev. Kar pa je došlo novih takih nasvetov, pripravljen sem, če mi zbornica pritrudi, jih takoj izročiti proračunskemu odseku v razpravo. — Ker nihče ni ugovarjal, odkazal je vse te predloge imenovanemu odseku. (Dalje sledi.)

Dopisi prijateljev.

Iz Bistrice v Rožu. (Dajte nam pravico! — Resna beseda g. dež. posl. Kiršnerju.) Kako skromne in s kolikim trudom pridobljene dohodke ima kmet, ki ni drugega kakor slabo plačan delavec, to mi bode pritrnil vsak pravično sodeč človek, kateri pozna razmere kmeta. Stroški nam rastejo od leta do leta, dohodki so pičli, pri vsem tem pa še ne gotovi. Marsikateri tujec, kateri pride v našo prelepo Rožno dolino, si misli: gotovo biva tukaj srečen rod, ako je le priden, varčen in pošten. Presenečen mora biti vsakdo, prišedši v kako vas ali selo, ko zapazi že od zunaj razpadajoče kmetijske hiše in gospodarska poslopja. Lepih sadnih vrtov, če tudi v prikladni zemlji, je prav malo ali celo nič, ravno tako je z gozdi, ki so ali že posekani, ali pa slabo zaraščeni. Višje od majhnih kmetijskih parcel se res vidijo širji, lepi gozdi, pa ti so last grajščine ali fužine. Na upadlih obrabih vaških stanovalcev se bere trpljenje in ubožstvo. Gotovo začuden si misli tujec: ali stanujejo tukaj sami lenuhi-zapravljivci ali reveži, da si ne znajo pomagati? Gotovo ne! Velika večina je pridnih, varčnih in nadarjenih kmetov. Če prideš poleti ali po zimi na delavnih v vas zjutraj od treh do štirih, je že cela vas pokoncu, poleti na polju, po zimi na cesti, ali da iz gore vozi za majhen zaslužek po nevarnih potih les grofa ali barona, ali pa tudi kamen k Dravi. Leto in dan se ukvarja ubogi trpin za borno svoje življenje in obstanek. — Kdo bi si v takih žalostnih razmerah mislil, da se še najdejo ljudje, kateri se ne sramujejo, spravljati ubogega trpina ob borne politične pravice. Ne bom našteval tolikrat potožene krivice, katere nam prizadevajo naši mogočnejši-uradniki in njih pomočniki, ki so proti nam gledé davkov itd. vedno na boljšem, a vkljubo temu izkoriščajo malone vse politične pravice, zlasti s pritiskom ob volitvah, le za-se! Saj je neovržena resnica, da: d o k l e r s e n e

naša, če preračunite, dvestosedemintrideset milijonov enkratstotisoč šeststoštirindvetdeset centimetrov (237.100.694 cm), ali pa 2371 kilometrov, ker je 1 kilometer 1000 metrov dolg. Ena milja meri 7½ kilometra, tedaj znaša to 316 milj. — Železna cesta od Celovca čez Maribor in Gradec do Dunaja meri 417 kilometrov, torej je omenjena s papirjem obložena cesta 5- do 6krat daljši! — Od Gornjega do Spodnjega Dravbrega je po železnici 187 kilometrov. Ta daljava je torej 12krat krajša od naše papirne ceste.

Vzemimo na primer, da prej omenjeni vozniki, 38 sem jih naštel, vozijo 77.131 knjig „Naš cesar“ na dan po 4 milje, kar je pa že težavno in hudo, potem bi potrebovali za 316 milj dolgo pot, 316 : 4 = 79 dnij, to je 13 tednov in 1 dan, ker pošteni vozniki o nedeljah in praznikih ne vozarijo, torej k večjem le 6 dni na teden.

Ako bi se ti vozniki odpeljali dan po veliki Gospojnici, praznovali bi na potovanju malo Gospojnico; sv. Luka bi jih še videl na poti, o vseh Svetih bi se daleč od nas odpočili in sv. Martin bi jih sprejel koncem voznje, tedaj takrat, ko se mošt v vino spremeni. In kaj mislite, g. urednik, kaj je teh 38 voznikov storilo od veselja, da so srečno to daljno pot dokončali? — Pit so šli Dolenjca in pa goske jest na dan sv. Martina!

Od Celovca do Beljaka je po železni cesti 38 kilometrov; torej bi vozniki morali 31krat tja in 31krat nazaj v Celovec voziti, da so to pot, 2371 kilometrov dolgo, prevozili.

Če bi lepokljunasta tica frčala od Bregence na Predarelskem naravnost po vzporedniku čez Tirole, čez Solnograško, Štajersko, Mažarsko do konca

vpeljejo volitve s tajnim glasovanjem, je pri nas ljudstvo brez pravice! Gospodarijo nam uradniki in njih zvesti pajdaši učitelji, kateri občinskih doklad nič ne plačujejo. Kako težko pridelan je naš goldinar, to priča pri tako trdem delu naše borno življenje. Kako neusmiljeno gospodarijo vkljubo temu z našim denarjem, pričajo za tako kratek čas dolgovi občin pri nas in v Svetnivas, kjer je svojim do pičice enakim tovarišem pred leti naša gospoda do zmage pripomogla. Na kakšen način pridejo ti ljudje do zmage v občini, mislim, da mi ni treba praviti. — Dne 23. decembra lanskega leta so šli štirje možje v Celovec k g. deželnemu predsedniku pritoževati se in prositi pomoči zoper raznotere krivice, pa g. deželnega predsednika ni bilo doma. Nazaj gredé so se oglasili pri Razaju na Žihpoljah ter prosili g. Kiršnerja, ki je častni občan Bistriške občine, naj pri občinski volitvi s svojim glasom ali pooblastilom pristopi kmetom na pomoč, nikakor pa fužinski gospodi. Odločna zahteva naših zavednih mož je spravila g. Kiršnerja v hude škrpce in zadrege. Vsaj ravno on kot zastopnik kmetov in v deželni zboru in kot vodja „koroškega bauernbunda“ in sodelavec pri znani „Bauernzeitung“ v enomer povdarja in trobi v svet, kako so mu kmetje pri srcu, kako skrbi za srečo in neodvisnost kmečkega stanu. Vprašamo g. kmetkega „zagovornika“, kako se ujemajo Vaše besede z Vašim dejanjem? Kaj ne, g. Kiršner! Vam ni prijetno slišati take pritožbe čez tiste Vaše pristaše, kateri imajo toliko zaupanja v Vas, da so Vas izvolili častnim občanom. Gotovo zaupate z našimi mogočnejši eden drugemu, gotovo veste, da ste Vi, g. Ghon in g. Prešern le z nasilstvom g. Tobeitza bili izvoljeni. Tudi ono smešnico veste z imenovanimi gospodi vred, da ste si glavne zasluge za bistriško občino zaslužili še-le potem, ko ste že bili izvoljeni. Seveda prej tega storiti niste mogli, namreč, da ste pri volitvah pomagali potlačiti nas kmete pod jarem kmetom nasprotne fužinske gospode. Da imajo taki ljudje v Vas svoje zaupanje, Vas pač izdaja, da njim morate precej v sorodu biti, in da se ž njimi vred rajše potegujete za koristi fužinarjev, kakor za srečo in blagor ubogih kmetov. Prazno je vaše izgovarjanje, češ: „Jest nikakor ne odobravam početje takih ljudi, samo duhovnikom sem nasprotnik, ker ti hočejo slovenske šole in v obče pridobiti slovenskemu jeziku več veljave, kakor je ima sedaj; s slovensko „špraho“ se naprej nič ne pride“, zato se Vam zdi to krivično ali celo škodljivo. Aha! to so znane preteze naših škricov. Čisto koristno je, kdor nemško zna, posebno v sedaj obstoječih razmerah na Koroškem, kjer imajo vsi za občni blagor poklicani krogi edino skrb — ponemčiti slovenski narod; s tim se ukvarjajo vse šole, sodnije, finančne in politične oblasti, a kar je najbolj žalostno, tudi c. kr. kmetijska družba, a vse vkup prav malo ali celo nič ne izdaja! Vprašam Vas g. Kiršner, ki imate pri kmetijski družbi nekaj veljave, ali ni vnebovpijoča krivica, da mora slovensko-koroški kmet še-le dobro nemško znati, ako hoče imeti koristi od c. kr. kmetijske družbe? Prav ima oni, ki trdi, če ima nemški kmet tudi le toliko dobička od družbe, kakor slovenski, potem je družba le zato, da uživajo uradniki dobre službe. Nočem naštevati, kako je pri sodnijah

Sedmograške, torej preko cele Avstrije in nazaj, bila bi njena pot tja in nazaj in pa cesta voznikov gledé dolgosti zelo enaka. *Stari Tomaž.*

Iz vojaškega življenja.

* Po dovršeni orožni vaji pregledaval je stari general vojaške čete, ter pri tej priliki vprašal tega in onega vojaka male reči. Pri tem prišel je do oddelka, v katerem so bili uvrsteni večinoma sami nadomestniki ali rezervisti, oblečeni v prav poredno in zamazano obleko. Ko tako nekaj časa pregleduje vrsto vojakov, vpraša enega izmed njih: „Kaj pa si ti, moj sin v tvojem prostem življenju, kaj za en posel imaš?“ „Jaz sem c. kr. profesor, gospod general“, odgovori ta na kratko. Generala je to osupnilo in sramoval se je, da je tega moža z „ti“ nagovoril, zato pa je stavil vprašanje na drugega moža: „Kaj pa je on v svojem domačem in prostemu življenju?“ „Jaz sem trgovec, gospod general“, odgovori ta z malim posmehom. Generala je to jezilo, da je zopet stavil to vprašanje v takem poniževalnem naslovu, zato pa je vprašal tretjega moža: „In kaj pa ste Vi v svojem civilnem stanu?“ „Jaz sem konjski hlapec, gospod general“, bil je kratek odgovor. General se je jezil, da je tako naletel ter c. kr. profesorja tikal, hlapca pa vikal, zato se je vsedel na konja in odjezdil domu.

* „Za katero reč mora vojak najbolj skrbeti“, vprašal je častnik nekega novince. „Da ne zamudi, kedar k južini kliče“, je ta odgovoril pohlevno.

in drugih oblastih. Kdor ima oči, pa ne vidi, temu ni pomoči. Ali je prav, da skoraj tretjina koroških kmetov pogreša nauka o umnem gospodarstvu? Da je pouk podlaga uspešnem gospodarstvu, tega mi ne more nikdo utajiti. Poglejmo živino, sadni vrt, travnike, pašnike, polje in gozde dobro poučenega gospodarja, kako zna tak izkoriščati vsak mali prostor nasproti nevednemu siromaku. Z umnim gospodarstvom bi se zboljšalo stanje kmeta vsaj nekoliko. Narod ne obupaj! Oklepaj se poštenih tvojih prijateljev; bodi stanovitven v boju zoper trinoge, kateri kot omikanci delajo le sramoto koncu devetnajstega stoletja. *K—*

Iz Sel nad Borovljami. (Inštalacija.) Tako veselega in slovesnega dne še ne pomnimo v naših Rutah, kakor je bilo na Šent-Janževu dne 27. decembra l. l. Ta dan je bil namreč naš dosedanji g. provizor Ivan Nagel inštaliran za župnika. Kar je najstarejših ljudi, se komaj spominjajo kakšne inštalacije. Naše veselje je bilo tem večje, ker se je nam naš novi g. župnik skozi leto dnij, kar je tukaj, jako prikupil. Omenjeni dan je bilo župnišče z venci krasno okinčano. Slovenske trobojnice so vihrale od vseh voglov, možnarji so pokali, da je odmevalo po gorah daleč na okoli. Ob 10. uri je bilo okoli farovža zbranega polno ljudstva, vsem se je bralo veselje, pa tudi radovednost iz obličja. V procesiji šli smo v cerkev, kjer so se vršili lepi obredi inštalacije, katere je nam v iskrenih besedah razložil g. župnik Šerčer iz Šmarjete, ki je g. župnika Nagla vpeljal v novo službo. Marsikateremu izmed nas so igrale solze v očesih. Zahvalivši Boga za novo izkazano nam dobroto, razšli smo se veselega srca po končani sveti maši. Pa ne vsi. Naši čislani občinski in šolski zastopniki so se namreč še posebno v župnišču poklonili novemu gosp. župniku. Govoril je gospod župan Tomaž Olip iskreno in iz srca vseh, pozdravljajoč v imenu vseh Seljanov č. dušnega pastirja. Gostoljubnost č. g. župnika združila je po tem omenjene zastopnike, duhovne tovariše in štiri g. učitelje k izbornemu obedu. Med tem, ko se je tukaj pri prijetni zabavi spregovorila še marsikatera lepa napitnica, odmeval je celi dan grom topičev od planinskih naših velikanov. Bog živi našega čast. gospoda župnika Ivana Nagla in ohrani ga nam mnogo, mnogo let!

Med tujece ne, prišel med brate,
Da zanje trudiš dan se vsak,
Da vzore nam vresničiš zlate
Kot narodnjak in poštenjak.*

Od sv. Jakoba za Peco. (Pouk, kako skrbeti po zimski zdravje.) Na dan sv. Tomaža bil je pri Mežnarju sledeč pouk: Na kmetih poleti po redko kdo zbolji, redno delo pa čisti zrak zunaj zdravje vzdržujeta. Pozimi pa ljudje zelo bolehalo, gotovo ne samo zato, ker imajo čas. Navadno je vzrok boleznim, kakor pravijo, prehlajenje. Kje pa se to dobi? Saj smo mraza vajeni, mraz sam na sebi vendar ni tako nevaren. Moja soba ima toplote 3 do 6° R.; če jo dam kuriti, kar se izjemoma zgodi, zleze do 8°; eno okence je tudi po noči odprto. Nekega fanta (12 let ima) naženem še zdaj k studencu, da se skoplje do pasa, dva mlajša gresta ž njim v vodo mencaj do kolen: nič ne škoduje. Kmeti imate dva sovražnika pozimi: toplo peč in okna. Prehladi se človek najložeje, ako poten ali celo moker obstoji na mrazu ali celo na vetru. Potrebno je v tem slučaju preobleči se, t. j. mokro srajco sleči in obleči suho. To delajo vsi olikani ljudje, slabo, če ne gleštaš dveh srajce. Najpametnejše pa je (po Kneippovem) potni život naglo obrisati z v mrzli vodi pomočeno in izžeto brisalko, celi život od vrata do pet ali pa vsaj zgornji do pasa, potem pa sevó obleči suho srajco. Če si zelo razgret, ti bo tudi zelo dobro dejalo, noge v mizo vodo držati. To hladi in še noge poživí. Kaj pa na potu od doma? Predno pride tu gor k sv. Jakobu, se mora vsakdo ugrejeti. Tu ne pomaga drugega ko: moder bodi in počasi hodi, ženske pa ne zavijajte se med potom, da bi se parilo pod obleko, zavijajte se rajše gori, ko pridete na veter, v cerkvi; komur pride slabo ali čuti nevarnost, pa naj takoj gre. Prehladi se lahko, kdor prehaja z mraza kar k peči in od tople peči na hudi mraz. K razbeljeni peči blizo ne hodite. Jezi me, ko vidim ljudi posedati pri peči, otroke polegati celo na peči. (Lep začetek za nov mehkužen rod!) Peči nimamo (in tudi hiš ne), da nas grejejo, ampak le, da se prehudega mraza varujemo. Ne toplo občutiti, ampak samo da nas ne mrazi. Greti se moramo od znotraj z delom, gibanjem. Jaz sem, kar največ mogoče, celi dan na nogah. Zmerno kuriti sobe je prav, a čez 15° R. nikakor ne, najmanj bolnikom. Najboljše se počutim pri 10° R., 12° R. je že glavi nadležno. Tedaj 12 do 14° R. ti bodi dosti. — Drugi vaš sovražnik pozimi so okna. Kmet ima zdravo življenje, ker živi po največ v čistem zraku. To dobroto uživlja, pa je ne ceni (kakor je sploh rado, da najpotrebnejših, tedaj največjih dobrot, ki se ne dobivajo z apoteke za drag denar, ne ce-

nimo). Ne vé, kaj ima najboljšega, zato si pa po zimi za to dobroto prav nič ne skrbi. Tu treba pouka. Treba okna tako napravljati, da se odpirajo, pa ne zabiti jih za šest mesecev. Hiše so dobre, da imamo zavetje pred vetrom, a zraku nikakor ne smemo zapirati — okenj. Več ljudi kmalu nadiha polno sobo, potem pa je zrak izpriden, če ne spustijo svežega, čistega zraka noter, pa diha družina že izdihani, pokvarjeni zrak. Kar drugi izdihajo, t. j. skozi pljuče izmečejo, to ti dihaš v svoje pljuče in tvoje z dihanjem izmetano (morilno) blato morajo drugi požirati v pljuče, namesto zdravega (krepilnega) zraka. To je ostudno povedano, ali? Pa kaj bi si oči zakrivali, resnica je. Čim bolj na novo, tem bolj nas mora veseliti, resnico spoznati. Svinjarijo odpravimo, namesto neprijetno resnico tajiti. Parkrat na dan je potrebno odpreti okno, če mogoče dve nasprotni okni, da potegne skozi; v par minutih je soba napolnjena s svežim in zdravim zrakom. Najboljše pa je, če se celi dan kuri, ves čas eno okence odprto pustiti. Pa imate svoje pomislake. „Škoda za toploto!“ Zato pa kuriš, da ne boš zmrznil. Pa skusil sem tudi sam, da se v par minutah, če okna odprem, prav malo shladi soba. Tedaj škoda mala, dobiček pa velik! Kdor pa ne razume, da je čisti zrak dihavi več kot toplo imeti, tak imej po svoji nespameti. „Škoda za drva!“ Pa na bolj hladno se navadite, če ste bili vajeni na preveč toplo in drv ne bo treba več, zraven bo pa bolj zdravo. Sicer pa ima tudi pri drvah dobiček, kdor sobo pridno zrači, zakaj čisti zrak se segreje šestkrat hitreje. Kako pa po noči? Zapoved je: eno okence ali okno celo noč odprto pusti. Spet prehudo ali preneumno, ne? Pa pomislite! Pljuča držijo 5 litrov zraka, pri vsakem dihljeji izdahne se okoli pol litra zraka, 16 krat v minuti dahnemo, 8 ur ležimo: eden izdih med spanjem 40 hektolitrov zraka. Koliko pa drži tvoja soba? Koliko jih spi v eni sobi? Francoz pravi: „Kdor spi, je“ (Qui dort, dine). Če vam, ki v eni sobi spite, ne prihaja med spanjem čist zrak, kako slabo se redi vaša kri po noči. V eni, dveh urah dobiva kri že sprideno jed skozi pljuča. Kaj pa, če je že zvečer ves zrak skvarjen po dihanji, dimu, cunjah, ki se pri peči sušijo, nesnagi po tobaku? No, to je počitek več za smrt ko novo življenje! Če pride bolezen, si pa nihče ne domisli, kaj more biti vzrok. Zoper navado si ne damo nič reči. Za spalnico je pametno izbrati največjo sobo. Neizmerna škoda je, ako solnce ne sije v njo. Solčni žarki zamore mnogo kvarljivega. Še Lah ima pregovor: „Ove non entra il sole, entra il medico“. — Skrbimo vendar, da si ohranimo zdravje, boljše zajca držati ko loviti. Skrbite za zdravje vaših otrok zgodaj že, lahko se jim zgodaj po nespameti spodkoplje. — Sicer pa to ne zadene samo vas kmete, tudi gospodo, ki mnogo časa preživi v slabem zraku, zaduhlih salonih, tobačnih gostilnah, v vagonih, šolah itd. Cerkev so še najmanj nevarne. — Zoper strahovito prehlajenje je pa lahka pomoč v začetku. Pojdi takoj na delo, da se ugreješ ali pa takoj v postelj in pij čaja lipovega ali bezgovega cveta. Če koga hudo mrazi, cegelj pri nogah in sègrete cunje na prsih ne bodo izdale. Ljudje božji, ali nimate ognja, kropa? Zanjete — ne pod postelj, na ognjišči — zvarite pisker kropa, denite noter sena (ali droba), ko zavreje, se ocedi, velik prt se namoči noter, izžme in (zravnani, čveteren, osmeren) v roč devlje črez trehuh — to greje! Ali ne zabi koco ali vsaj suh prt pod bolnika dejati in s tem zaviti črez, da toploto drži. Ko se ohladi, pa spet v vroče pomoči in spet, dokler bolnika mrazi. Enako moreš tudi ob enem noge ovijati z vročimi prtici (dve brisalki ali cunji). Kedar se poloti vročina, pa treba naglo z mrzlim umiti. To kri razdeli, oživi in zvabi v kožo — sevó s časom — in spet bo toplo. — Opominim, da iz prehlajenja nastajajo nevarna vnetja, v katerih so zdravila (arjenije) slabo upanje. V vročinski boleznim piti prepovedovati, je grozna nespamet. Jest (po prav bolnika k jedi siliti) prepovedovati, to bi bilo prav; jesti se ne sme nič težkega, le juho, mleko, sirotko. Za žejo dajte takim iz sadja kuhati sokov (malinjev, jagodov, netečji i. dr.).

Iz Žabnic. (Smrt.) Tukaj je umrl dne 30. decembra m. l. bivši večletni župan in cerkveni ključar Luka Fruhstuk, ki bo znan ne le gg. duhovnikom, ki so službovali na sv. Višarjih, ampak tudi mnogim romarjem, ki so prihajali na omenjeno božjo pot. Žalibog, da konec sicer zaslužnega moža in pogreb njegov ni bil tako časten, kakor bi mu bili radi privoščili. — Dan navrh, 31. decembra, zaspala je 74 let stara zasebnica Mica Pufič, mirna in krotka duša, katera bo tudi pri starejših Višarskih romarjih še v blagem spominu. Naj počivata oba v miru!

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda.

Politični pregled.

Avstro-Ogerska. Deželni zbori bili so zbrani, kakor smo omenili, na čisto kratek čas. V goriški deželni zbor so zopet vstopili tudi Slovenci, ker je vlada predložila zakonski načrt o deželnem šolskem zalogu. Lahki temu nasprotujejo in da zabrani odločitev v tej važni zadevi, je odstopil deželni glavar grof Fran Coronini. — V pravem pomenu besede pa so izgnali Slovence iz tržaškega dež. zbora. Ko so došli slovenski okoličanski poslanci, so italijanski poslanci kričeli in preté zapustili dvorano, galerija je pa na slovenske poslance metali razne predmete in slednjič celo okvirje in okna. Ker slovenski poslanci niso bili varni niti svojega življenja, so zapustili dvorano. Vsled nemirov so morali sejo zaključiti. Slovenski poslanci so se brzojavno pritožili na ministrskega predsednika ter so izjavili, da se v bodoče ne bodo več vdeleževali sej deželnega in mestnega zbora. — V štajerskem dež. zboru so nemški nacionalci hudo napadali vlado in Slovence. — V češki dež. zbor ni bilo Nemcev.

Novičar.

Na Koroškem. (Nezgod.) Dne 23. dec. je pogorelo na Bistriški planini devet planinskih koč. Požar je navstal naenkrat na treh mestih. — V Bistrici v Rožu je nastal dne 28. dec. požar v fužinah. Zgorelo je precej blaga. Škode je do 30 tisoč goldinarjev. — V Beljaku se je ustrelila uradnikova soproga H. Dekleva. Kaj jo je gnalo v smrt, se ne vé. — Strašen umor iz ljubosumnosti se je zgodil dne 18. dec. v Kneži nad Grebinjem. Pri posestniku p. d. Turinu sta služili dve dekli. Ker je hišni gospodar mlajšo deklo večkrat pohvalil zaradi njene pridnosti in jej dajal darila, postala je starejša dekla ljubosumna in je imenovani dan zavrato umorila svojo popolnoma nedolžno tovarišico. — (Drobiž.) Celovski mestni zbor se zopet bavi z upeljavo električne luči. Teško pa, da bi prišli do kakega pametnega sklepa. — Cesta ob južnem bregu vrbskega jezera je sedaj čisto do delana do Vrbe in že izročena prometu.

Na Kranjskem. Knezoškof dr. A. Jeglič je izdal ob božičnih praznikih krasen pastirski list, v katerem naznanja važne svoje namene. V bodočih letih hoče namreč sezidati veliko dijaško semenišče, v katerem se bodo dijaki pripravljali za duhovski stan, in vzgojišče (konvikt), v katerim bodo fanti, ki so si izvolili kak drugi stan. Za oba zavoda se napravi lastna kat. gimnazija. — Letos se vrše po vseh farah misijoni in duhovne vaje. — Meseca oktobra pa priredi mil. knezoškof skupno romanje slovenskih množ v sveto deželo. Romanje stalo bude v drugem razredu kakih 150 gld., v tretjem 120 gld. — Častnima papeževima komornikoma z naslovom „monsignore“ sta imenovana bogoslovni profesor Anton Zupančič in gimnazijski profesor Tomo Zupan. Čestitamo!

Na Štajerskem. V Gradcu se snuje slovensko katoliško delavsko društvo! Izvrstna misel! — V Celju je začel izhajati nov list „Slovenska Zadruga“. — Dne 29. dec. vršila se je prvič po znanem sklepu nadsodišča v Gradcu ondi zopet razprava v slovenskem jeziku. Zastopnik tožencev gosp. dr. Juro Hrašovec iz Celja je brez ovire govoril slovenski in so se tudi njegovi predlogi zapisali v slovenskem jeziku.

Društva.

— Podružnica sv. Cirila in Metoda za Pliberk in okolice napravi dne 22. prosinca t.l. po popoldanski službi božji cesarsko slavnost in ob enem svoj občni zbor pri Šerčerju v Šmihelu s sledečim vspeedom: 1. Pozdrav predsednikov. — 2. Govor o cesarju. — 3. Govor o šolah. — 4. Volitev novega odbora. — 5. Tombola. Za dobitke so razne koristne in lepe reči. Srečke se bodo prodajale prej in pri shodu po 10 kr. Med zborovanjem pojejo Šmihelski pevci. — Podjurski Slovenci in Slovenke, pokažite, da ljubite svojega cesarja in svoj narod ter pridite vsi! Najljubneje vabi odbor.

Listnica upravnistva.

Slavno bratno društvo pri sv. Barbari pri Mariboru: Poslani znesek zapisali smo za preteklo l. 1898., ker naročnina ni bila še plačana.

Č. g. Rozalija Cvenkel v Ljubnem na Gorenjskem: Poslano naročnino smo zapisali za l. 1898., ker ni bila še poravnana.

Naznanila.

Služba cerkovnika in organista

se takoj oddá v Jaboriji pri Črni. Več pové farno predstojništvo v Črni na Koroškem.

Častiti duhovščini,

cenjenim cerkvenim predstojništvom in vsem drugim naročnikom priporočam za svečnice svojo dobro zalogo voščenih sveč in voščenic, z zagotovilom, da bodem izvršil vsako naročilo najboljše in najskrbneje.

Bogomir Stöckl,

svečar in medar v Pliberku.

Naznanilo.

Dovoljujem si častiti duhovščini najtopleje priporočati svoje iz najboljšega blaga napravljene

voščene sveče,

ki so na dobrem glasu. — Cene je razumeti franko, z zavojem in sprejete na zadnji pošti.

I. vrsta, zajamčeno pristen čebelni vosek, kilo 2 gld. 50 kr.

II. vrsta, zmešana z voščenimi odpadki kilo 2 „ — „ Ob enem tudi naznanjam, da sem vpeljal sveče za mrtvaške maše iz naravnega voska natanko po cerkvenih predpisih. Velepoštovanjem

Avg. Günther,

parno voščeno bellio itd. v Slovenjem Gradcu.

Imam zanesljivo,

garantirano strd (med)

v večji množini kg. po 50 kr. na postajo v Kranju (Gorenjsko) postavljeno. Več se izve pri Val. Selan-u, čebelarju in posestniku na Trati, pošta Cerklje (Gorenjsko).

KAJŽA

s kovačnico in poljem se prodá ali dá v najem. Več pove posestnik Jože Švarc v Kapli pri Dravi, pošta Podgora na Koroškem.

EMIL MEHLHOFER,

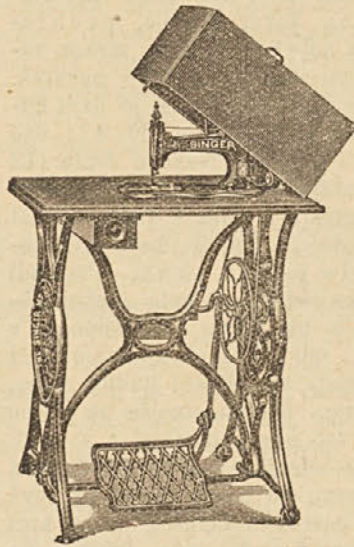
pasarski mojster

Celovec, stolne ulice št. 3,

se zahvaljuje p. i. č. duhovščini za dosedanje zupanje ter se priporoča za nadaljna naročila.

Matija Planko

v Celovcu, Burggasse št. 12.

priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

najboljših vrst črevljarjem, krojačem in šiviljam po najnižjih cenah ter je prodaja tudi na obroke. — Dalje ima v zalogi vedno na izbiro

železne blagajnice

raznih velikostij, varne proti ognju in tatovom. — V svoji delavnici popravlja po nizki ceni vsakovrstne šivalne stroje in kolesa.

Kuharica

išče službo v farovžu. Zna dobro kuhati in se razume tudi v kmetijstvu. Več pové Ignacij Šelander, kmetovalec hišna št. 14 v Podravljah (Föderlach) na Koroškem.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak kmetijski stroj, naj se obrne naravnost na tovarno

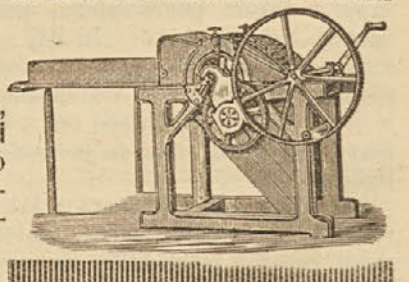
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlergasse šte. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki vodovodi, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobno na levi strani.)

Cenike pošilja zastonj.

Dr. Alojzij Kraut,

odvetnik v Celovcu,

na benediktinskem trgu št. 4., I. nadstropje.

Uradne ure so od 1/29. do 12. ure zjutraj in od 3. do 6. ure popoldne.

Ob nedeljah je pisarna zaprta.

Skoraj nov harmonij

se prodá. Več pové Franc Katnik, župnik na Dholici, pošta Poreče.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, od koder se tudi posamezni kosi z obratno pošto razpošiljajo, ako se naroča po pošti.

Pogled mestnega trga in lekarnarstva Ubald pl. Trnkóczy-ja v Ljubljani.

Ubald pl. Trnkóczy,

lekar pri rotovžu v Ljubljani,

priporoča sledeča zdravila:

Dr. pl. Trnkóczy-ja

želodečne

kapljice. Dobro sredstvo za želodec. — 1 steklenica 20 kr., 12 steklenic 2 gld.

Dr. pl. Trnkóczy-ja

kroglice

odvajalne (čistilne), čistijo želodec. — Škatlja 21 kr., 6 škatljic 1 gld. 5 kr.

Pocukrane kroglice, 1 škatlja 40 kr., 3 škatlje 1 gld.

Doktor pl. Trnkóczy-ja

prsní, pljučni in kašljav sok ali zeliščni sirup, sestavljen z lahko raztvarljivim vapnenim železom, utiša kašelj, raztvarja sliz, ublažuje bol in kašelj, vzbuja slast do jedi in tvori kri. — 1 steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Doktor pl. Trnkóczy-ja

protinski

ali drgnilni evet (udov evet, Gichtgeist) je kot bol utešujoče, ublažujoče drgnenje za križ, roke in noge, kot zopet poživljuje drgnenje po dolgi hoji in težkem delu itd. priporočljivo. — 1 steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Doktor pl. Trnkóczy-ja

tinktura za

kurja očesa,

izkušeno sredstvo zoper boleča kurja očesa, bradavice, otrpnenje kože, žulje in ozeblino. Ima to veliko prednost, da se samo le s priloženim čopičem bolni del namaže. — Steklenica po 40 kr., 6 steklenic 1 gld. 75 kr.

GES. DEP. SCHUTZMARKE

Marija Zell. Varstv. znamka.

Varstvena znamka.